

**A CASUAL MODEL OF PSYCHOSOCIAL ADJUSTMENT IN
POST RADIOTHERAPY CERVICAL CANCER WOMEN**

CHANPEN SANTAWAJA

With compliments
of

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF NURSING SCIENCE
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2002

ISBN 974-04-1411-7

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

TH
C4588e
๒๐๐๒
๕.๒

4137110 NSNS/D : MAJOR : NURSING ; D.N.S.

KEY WORDS : PSYCHOSOCIAL ADJUSTMENT/ FAMILY AND HEALTH AUTHORITY SUPPORT/ SYMPTOM DISTRESS/ UNCERTAINTY/ COPING/ CERVICAL CANCER

CHANPEN SANTAWAJA : A CAUSAL MODEL OF PSYCHOSOCIAL ADJUSTMENT IN POST RADIOTHERAPY CERVICAL CANCER WOMEN. THESIS ADVISORS: SOMCHIT HANUCHARURNKUL, Ph.D., YUPAPIN SIRAPO-NGAM, D.S.N., YAJAI SITTHIMONGKOL, Ph.D., THAVATCHAI VORAPONGSATHORN, Ph.D., 191 P. ISBN 974-04-1411-7

The purpose of this cross-sectional descriptive study is to examine the causal relationships among age, education, time since completing radiotherapy, family and health authority support, symptom distress, uncertainty, problem-focused coping, emotion-focused coping and psychosocial adjustment in post radiotherapy cervical cancer women.

A conceptual framework was based on Mishel's uncertainty in illness theory (Mishel, 1988) and empirical data. Purposive sampling was employed to recruit 300 post radiotherapy cervical cancer women who came for follow-up care at the radiotherapy outpatient clinics of three public hospitals in Bangkok Metropolitan area. The instruments used in this study included Personal Information Questionnaire, The Symptom Distress Scale, The Social Support Questionnaire, The Mishel's Uncertainty in Illness Scale: Community Version, The Jalowiec Coping Scale, and The Psychosocial Adjustment to Illness Scale. The hypothesized model was tested and modified by using the LISREL 8.30 Program.

The results demonstrated that sixty-two percent ($R^2 = .62$) of the total variance in psychosocial adjustment were explained by family and health authority support, symptom distress, uncertainty, and emotion-focused coping. Family and health authority support had direct effect ($\beta = 0.09, p < .001$) and indirect effect ($\beta = -0.15, p < .01; \beta = 0.11, p < .05$) on psychosocial adjustment through uncertainty and problem-focused coping, respectively. Symptom distress had direct effect ($\beta = -0.19, p < .01$) and indirect effect ($\beta = 1.54, p < .001$) on psychosocial adjustment through uncertainty. Uncertainty had direct effect ($\beta = -0.05, p < .05$) and indirect effect ($\beta = 0.14, p < .01$) on psychosocial adjustment through emotion-focused coping. Emotion-focused coping had an direct effect on psychosocial adjustment ($\beta = -0.09, p < .001$). Where as, problem-focused coping had an indirect effect on psychosocial adjustment ($\beta = -0.19, p < .001$) through symptom distress. Time since completing radiotherapy had indirect effect on psychosocial adjustment ($\gamma = -0.07, p < .05; \gamma = -0.23, p < .01; \gamma = -0.23, p < .01$) through symptom distress, family and health authority support, and uncertainty, respectively. Education had indirect effect on psychosocial adjustment ($\gamma = 1.16, p < .001; \gamma = -0.04, p < .01$) through problem-focused coping and emotion-focused coping, respectively; and age had an indirect effect on psychosocial adjustment ($\gamma = -0.26, p < .001$) through problem-focused coping.

These findings have implications for health care systems and nursing practices in planning interventions to promote psychosocial adjustment in post radiotherapy cervical cancer women. A longitudinal study and experimental study are recommended for further study.

4137110 NSNS/D : สาขาวิชา : พยาบาลศาสตร์, พย.ค.

จันทร์เพ็ญ สันตวาจา : รูปแบบเชิงสาเหตุของการปรับตัวด้านจิตสังคมในสตรีมะเร็งปากมดลูกภายหลังได้รับรังสีรักษา (A CASUAL MODEL OF PSYCHOSOCIAL ADJUSTMENT IN POST RADIOTHERAPY CERVICAL CANCER WOMEN) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สมจิต หนูเจริญกุล, Ph.D., อุพาทิน ศิริโพธิ์งาม, D.S.N., ยาใจ สิทธิมงคล, Ph.D., ธวัชชัย วรพงศธร, Ph.D. 191 หน้า. ISBN 974-04-1411-7

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาภายหลังการได้รับรังสีรักษา แรงสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวและเจ้าหน้าที่สุขภาพ ความรู้สึกไม่แน่นอน การเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับปัญหา การเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ และการปรับตัวด้านจิตสังคมของสตรีมะเร็งปากมดลูกภายหลังได้รับรังสีรักษา

กรอบแนวคิดได้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วยของมิเชล (Mishel, 1988) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ สตรีมะเร็งปากมดลูกที่ได้รับรังสีรักษาครบแล้วมารับการตรวจเพื่อติดตามผลการรักษาที่หน่วยรังสีรักษา ผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาล 3 แห่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดอาการไม่สุขสบาย แบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคม แบบวัดความรู้สึกไม่แน่นอนต่อความเจ็บป่วย (ชุมชน) แบบวัดวิธีการเผชิญความเครียด และแบบวัดการปรับตัวด้านจิตสังคม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL 8.30

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรแรงสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวและเจ้าหน้าที่สุขภาพ อาการไม่สุขสบาย ความรู้สึกไม่แน่นอน และการเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวด้านจิตสังคมได้ร้อยละ 62 แรงสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและเจ้าหน้าที่สุขภาพมีอิทธิพลทางตรง ($\beta = 0.09, p < .001$) และอิทธิพลทางอ้อม ($\beta = -0.15, p < .01$; $\beta = 0.11, p < .05$) ต่อการปรับตัวด้านจิตสังคมโดยผ่านความรู้สึกไม่แน่นอนและการเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับปัญหาตามลำดับ อาการไม่สุขสบายมีอิทธิพลทางตรง ($\beta = -0.19, p < .01$) และอิทธิพลทางอ้อม ($\beta = 1.54, p < .001$) ต่อการปรับตัวด้านจิตสังคมโดยผ่านความรู้สึกไม่แน่นอน ความรู้สึกไม่แน่นอนมีอิทธิพลทางตรง ($\beta = -0.05, p < .05$) และอิทธิพลทางอ้อม ($\beta = 0.14, p < .01$) ต่อการปรับตัวด้านจิตสังคมโดยผ่านการเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ และการเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับปัญหา มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวด้านจิตสังคม ($\beta = -0.09, p < .001$) การเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับปัญหา มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวด้านจิตสังคม ($\beta = -0.19, p < .001$) โดยผ่านอาการไม่สุขสบาย, ระยะเวลาภายหลังได้รับรังสีรักษามีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวด้านจิตสังคม ($\gamma = -0.07, p < .05$; $\gamma = -0.23, p < .01$; $\gamma = -0.23, p < .01$) โดยผ่านอาการไม่สุขสบาย แรงสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและเจ้าหน้าที่สุขภาพ และความรู้สึกไม่แน่นอนตามลำดับ, ระดับการศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวด้านจิตสังคม ($\gamma = 1.16, p < .001$; $\gamma = -0.04, p < .01$) โดยผ่านการเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับปัญหาและการเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ตามลำดับ, และอายุมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวด้านจิตสังคม ($\gamma = -0.26, p < .001$) โดยผ่านการเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับปัญหา

ผลการศึกษาให้ข้อเสนอแนะ ในการจัดระบบบริการสุขภาพ การปฏิบัติการพยาบาล และการศึกษาวิจัย ในการวางแผนให้การดูแล เพื่อส่งเสริมการปรับตัวด้านจิตสังคมของสตรีมะเร็งปากมดลูกภายหลังได้รับรังสีรักษา